

ოზურგეთისა და გენიჩესკის შორის თანამშრომლობის მემორანდუმი გაფორმდა

„ალეგრობა-ოზურგე-
თობის“ დღესასწაულთან
დაკავშირებული ღონისძიებ-
ების ფარგლებში, ოზურ-
გეთის ფოლქლორის სახ-
ელმწიფო ცენტრში, გაფო-
რმდა მემორანდუმი ოზურგ-
ეთის მუნიციპალიტეტსა და
უკრაინის ქალაქ გენიჩესკს
შორის.

ოზურგეთსა და გენი-
ჩესკის ურთიერთობა სათა-
ვეს 1938 წლიდან იღებს.

თანამშრომლობა, რომე-
ლიც თითქმის საუკუნეს
ითვლის, ბევრ საინტერესო
ისტორიას და წარსულში
წარმატებული კავშირების
არაერთ ფაქტს ინახავს, რო-
მელიც 1988 წელს შეწყდა.

მემორანდუმის საგანს ხებში.

წარმოადგენს: მხარეებს შო-
რის კულტურის და ისტ-
ორის სფეროში ინფორმა-
ციის გაცვლა, ახალგაზრდე-
ბის კულტურულ და სპო-
რტულ ღონისძიებებში მონ-
ადრესი ევსტრატოვმა, ასევე
ორი ქალაქის საკრებულოე-
ბის თავმჯდომარებმა, სო-
ფელ როვნოესა და შრომის
ტერიტორიული ერთეულ-
ების წარმომადგენლებმა
მოაწერეს.

ფოლქლორის ცენტრში
გაიმართა ორი ქალაქის
ურთიერთობების ამსახ-
ველი ისტორიული ფოტოე-
ბის გამოფენა და ღოკუმენ-
ტური ფილმის „გულთა
კავშირის“ ჩვენება.

ღონისძიება მუსიკალუ-
რად ადგილობრივმა ფოლ-

დამსახურებს სიურ-
კლორულმა ანსამბლებმა
რემაც მოუწყვეს და
„სულიკო“ ქართულ ენაზე
პრიზი უკრაინელმა სტუმ-
შესრულებს.

კლინიკა

უძველესი გაზეთი უახლესი ინფორმაციებით!

გაზეთი გამოშვის
1931 წლის 5 იანვრიდან

საზოგადოებრივ - პოლიტიკური გაზეთი.
ყოველკვირველი გამოშვება. № 38 (10331) 4 ნოემბერი, 2019 წ. ვასი 60 თეთრი.

2020 წლის 1 იანვრამდე გრძელდება 2020 წლის 1 იანვრამდე გრძელდება

მიწის რეგისტრაციის რეფ-
ორმის ამოქმედებიდან 3 წლის
განმავლობაში, გამარტივებული
და ხელმისაწვდომი პროცე-
დურებით, 700 000 განცხადე-
ბა წარმატებით დარგისტრირ-
და. რეფორმის ფარგლებში, შე-
საბამისი განცხადისა და აზ-
ომებით ნახაზის წარმოდგრინი-
შემდეგ, ცველა პროცედურას, რაც
საკუთრების უფლების რეგისტ-
რაციისთვისთვის არის საჭირო,
საჯარო რეგისტრის ეროვნული
სააგენტო უფასოდ ახორციე-
ლებს.

ქერძოდ, რეფორმის ფარგ-
ლებში, უფასოა შემდეგი
სერვისები: საჯარო რეგისტრის
მიერ მოქალაქის ინტერესში
დოკუმენტაციის მოძიება და
სისტემატიზაცია; ნოტარიუსის
მიერ გარიგიბაზე შესრულებულ
მოწერის დამტება; სანოტარი
მედაცია; მიწის ნაკვეთზე
საკუთრების უფლების აღია-
რება; ფაქტების კონსტატაცია;

კანონი მიწის რეგისტრა-
ციის რეფორმის შესახებ, რო-
მელმაც მიწის რეგისტრაცა
გამარტივა და მოქალაქეთათვის
მაქსიმალურ ხელმისაწვდომი
გახადა, 2016 წლის 1 აგვის-
ტოდნ ამოქმედდა და 2020
წლის 1 იანვრამდე გრძელდება.

მიწის ნაკვეთზე საკუთრების რეგი-

სტრაციისთვის მოქალაქებს

შეუძლიათ, მიმართონ საჯარო

რეგისტრის ფილიალებს, იუს-

ტიცის სახლებსა და საზოგა-
დოებრივ ცენტრებს.

რა კრიბლები აღინიშნეს სოფელ ლიხაურის დეკუტატი სოფელს გამოული მუშაობის ანგარიშს აპარეს

ალიოდი.

ერთ-ერთი გამორჩეული სოფე-
ლია რეგიონში თავისი ბუნე-
ბითა და ტრადიციებით. ამ
სოფლის შვილი იყო ექვთიმე
თაყაიშვილი, რომელსაც კონ-
სტანტინე გამსახურდამ სა-
ქართველოს მეტურჭლეულ-
უცესა უწოდა, ხოლო წმინდა
სინოდმა იგი წმინდანად შერ-
აცხა. სხვა აქაური გამორ-
ჩულ მამულიშვილების გვერ-
დით სოფლის სიახავა ნინო
თოიძის სახელი, რომელიც
1989 წლის 9 აპრილს საქა-
რთველოს თავისუფლებისათ-
ვის ბრძოლას შეწყირა. ლიხ-
არი აქტიურ მონაწილეობას
იღებდა ეროვნულ მოძრაობაში.
აქ იყო ნინო თოიძის საზოგა-
დოება, რომელიც საქველმოქე-
დო საქართველოს ეწერდა.
უშვ-
ებდნენ გაზეთ „ლეხოურს“
და ა.შ.

ეს შესავალი იმისთვის
გავაკეთოთ, რომ შეგახსნოთ,
როგორი ნიჭიერი და მებრძ-
ოლი ადამიანი ცხოვრის ამ
სოფელში. აქაურების დამსახ-
ურებაა, რომ შეწყდა ქვიშა-
ლორდის მოპოვება მდინარე
აჭარისწყლის აუზში, არ გაისხნა
ქვის კრიერი ცნობილი „დევ-
ისქვის“ მიღმიღებში და ა.შ.

ამდენად, აქაურ მაური-

ტარ დეპუტატს მებრძოლი

ხალხი უდება გვერდით.

გორგა თოიძის ანგარიში

სანტერესი გამოიდგა არა მა-

რტო იმით, რომ მან სოფელში

შესრულებულ თუ შეუსრუ-

ლებელ პროექტებზე ისაუბრა,

არამედ იმ პროექტებით რომ-

ლებიც მომავალში უნდა განხ-

ორციელდეს და იმ პრობლემე-

ბზე, რომელებიც მავათა წყა-

ლობითა არ ანაწლობირებ გა-

ნორციელდა. ანგარიშის მოს-

მენისას კარგად გამოჩნდა, რომ

სოფლის აქტივი ერთი გუნდა.

ოზურგეთის მუნიციპა-

ლიტეტის საკრებულო საქა-

რთველობის პირველი შემთ-

ობის მეტების მუშაობის მი-

ნიდან და მის მიზანიდან

არა მარტივი გამოიდგა არა მა-

რტო იმით, რომ მან სოფელში

შესრულებულ თუ შეუსრუ-

ცა.

-პეტიცია აზრის კარგავს,
თუ მოსახლეობის მოთხოვნები

ხელისუფლებამ არ გაითვალ-

ისწინა - აღნიშნა გიორგი

თოიძიების აზრის განვითარების

აღნიშნა, რომ საქართველოს

პარლამენტის თავმჯდომარის

არჩილ თაღავავის ინიცი-

რებით სახელმწიფომ დააფი-

ნისას ქ. ი. თემურგეთში, ანასუ-

ლის დასახლების წყალმო-

მარაგების პროექტი და მოხ-

დება ამ დასახლების ჩასნა

აუდიტორიანი აღნიშნა

გიორგი ლებელის შესრუ-

ლების შესრულებულ მუშაობის

მიზანი არა მარტივი გამოი-

დება ამ დასახლების ჩასნა

აუდიტორიანი აღნიშნა

გიორგი ლებელის შესრუ-

ლების შესრულებულ მუშაობის

მიზანი არა მარტივი გამოი-

დება ამ დასახლების ჩასნა

აუდიტორიანი აღნიშნა

გიორგი ლებელის შესრუ-

ლების შესრულებულ მუშაობის

მიზანი არა მარტივი გამოი-

დება ამ დასახლების ჩასნა

აუდიტორიანი აღნიშნა

გიორგი ლებელის შესრუ-

ლების შესრულებულ მუშაობის

მიზანი არა მარტივი გამოი-

დება ამ დასახლების ჩასნა

აუდიტორიანი აღნიშნა

გ

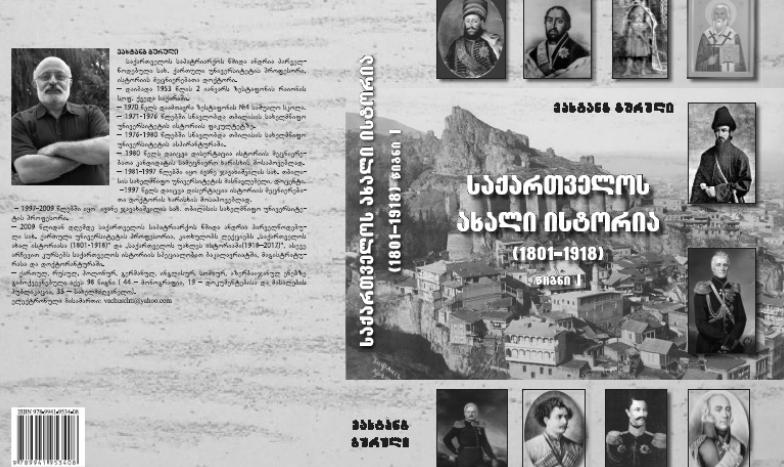

სოციალური წოდებები გატონირების გაუქმების შემდეგ

ଠକ୍କା ପାଇଁ ଆମେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା

ბატონიშვილის გაუქმებამ
საძართველოში (1864-1870 წლ.)
ძირი და სისტემა შეცვალა მა-
რთული საზოგადოების ორი
მთავარი ღონისძიების - გლეხე-
ბისა და თავადაზვალობის-
პრინციპიური, სოციალური
და ეკონომიკური მდგრადართ-
ობა, რაც ბუნებულების ურ-
თიერობათა განვითარებით
იყო განვითარებული.

მარტინ ვალდესილი გლეორგა

ბატონიშვილის რუსეთის იმპერიაში 1861 წლის 19 თებერვლის დებულების საფუძველზე გაუქმდა. ეს დებულება 17 საკანონმდებლო აქტის-აგან შედგებოდა და იმთავითვე მხოლოდ იმპერიის 45 გუბერნიაზე გავრცელდა. საქართველოს, როგორც აღნიშნეთ, 1861 წლის 19 თებერვლის დებულება არ შეხებია, ბატონიშვილის საქართველოში მოვანებით (1864-1870 წწ.). და ცალ-ცალკე გაუქმდა თბილისის გუბერნიაში (ქართლსა და კახეთში), ქუთაისის გუბერნიაში (იმერეთსა და გურიაში), სამეგრელოში, სოხუმის განყოფილებასა (აფხაზეთსა და სამურზაყნოში) და სვანეთში. ცხადია, საქართველოში ბატონიშვილის გაუქმება 1861 წლის 19 თებერვლის დებულებაზე დაყრდნობით განხორციელდა, მაგრამ აღიღლობირვი პირობების გათვალისწინებით შემუშავებული იქნა რამდენიმე საკანონმდებლო აქტი: თბილისის გუბერნიასთვის 1864 წლის 13 ოქტომბრისა, ქუთაისის გუბერნიასთვის 1865 წლის 13 ოქტომბრისა, სამეგრელოსათვის 1867 წლის 19 თებერვლისა, სვანეთისათვის 1871 წლის 8 ოქტომბრისა და აფხაზეთისა და სამურზაყნოსათვის – 1870 წლის 8 ნოემბრისა. ბატონიშვილისაგან განთავსუფლებული გლეხებისათვის მიწის გადაცემა, გადასაცემი მიწის ოდენობა, გამოსასყიდი თანხა და მისი გადახდის წესი ცალკე საკანონმდებლო აქტებით რეაგულირდებოდა.

სახერძლივი პროცესი გამოდგა.
1. გლეხსობისათვის მიწის საკუ-
თრებაში გადაცემა. ღროვბით ვალლე-
ბულ გლეხთა უფლებრივ მდგომარე-
ობას გნახლერავდა 1861 წლის 19
თებერვლის დაბულების „დამატებითი
წესები“ თბილისის გუბერნიაში
ბატონენტიბისაგან განთავისუფლებუ-
ლი გლეხსისათვის (1864 წლის 13

2. დროებითი გალვებულება
ემბისაგან განთავისუფლებულ საბა
ტონო გლეხს მიწა საბაზრო ფასის
უნდა გამოესყიდა, რაც ძალზე ძირი
იყო. კანონის ძალით, გლეხს გამო
სასყიდი მიწის ფასის 20% პირადა
უნდა შეეგროვებინა, 80%-ს მემა
მულეს ჩაურიცხავდა სახელმწიფო
ხაზინა, მაშასადამე, მიწის ღირე
ბულების 80%-ს სახელმწიფო სესხს
ად აძლევდა გლეხობას. სესხი პრო
ცენტიანი იყო და მთელი რესერი
მასშტაბით იგი 1900 წელს უნდა
დაფარულიყო. მას შემდეგ, რაც მემა
მულე მიწის სრულ ფასს (20%
+80%) მიიღებდა, გლეხსა და მემა
მულეს შორის ფორმდებოდა ხელ
შეკრულება და ყოფილი ყმა მიწის
მფლობელი ზედიოდა. სანამ გლეხს
მიწის ღირებულების 20%-ის შეგვ
როვებას შეძლებდა, ხოლო სახე
ელმწიფო მემამულეს მიწის ღირ
ებულების 80%-ს ჩაურიცხავდა, ან
სანამ გლეხსა და მემამულეს შორის
მიწის ვადაცემის თაობაზე ხელშე
კრულება დაიდებოდა, გლეხი დროე
ბით გალვებულად ითვლებოდა.

**დღოებით ვალდებულ გლეხთ
გადასახადები.** დღოებით ვალდებულ გლეხს, მართალია, პირადი თავის უფლება მიღებული ჰქონდა, მაგრამ რადგან მიწა ვერ გამოესყიდა, კვლა ბატონის მიწაზე ცხოვრობდა დაუშაობდა. სანამ გლეხი ამ სტატუსი ატარებდა, მას მემამულის მიმართ გარკვეული ვალდებულებები ჰქონდა თბილისის გუბერნიაში ყოველ 0, დასეტინა მიწაზე, ხოლო ქუთაისის გუბერნიაში ყოველ 1 ქცევა მიწაზე დღოებით ვალდებული გლეხი წელი იწადში 3 მანეთს იხდიდა. იმ გლეხ ხებისათვის, რომელიც ვაჭრობაში იყენებ ჩაბმულნი და მოწეული მოსავლის ნაწილს ყიდდნენ, გადასახადი რაოდენობას მემამულე აწესებდა. აშემთხვევაში კანონი მემამულე უფლებას აძლევდა, გადასახადი 1 მანეთამდე გაეზარდა. თბილისის გუბერნიაში სახნავი მიწით სარგებლობისათვის დღოებით ვალდებულ გლეხი მემამულეს უხდიდა დაღას - მოწეული ხორბლის 1/4-ს დაკულებს - დვინის მოსავლის 1/4-ს ქუთაისის გუბერნიაში ყოველგარს სახის მოსავალზე დაწესებული იყო გადასახადის ერთი ნორმა - 1/4 თბილისის გუბერნიაში გლეხი მემამულეს სათიბით სარგებლობისათვის

ნათიბის მესამედს აძლევდა. თბილი
სისა და ქუთაისის გუბერნიების მეტ
მულები კანონით ვალდებულია
იყვნენ, გლეხისათვის ტყის ჭრა
უფლება მიეცათ.

მბიმე იყო ღროვებით ვალდებული
გლეხთა გადასახადები აფხაზეთსა და
სამურზაყანოში:

1. მემამულის მიწის დამუშავება;
2. "აჩმა" (აფხაზეთში) და "ზარჯული"
(სამურზაყანოში) – ქალიშვილის გადა
თხოვების შემთხვევაში განსაზღვრული გადასახადი;
3. გლეხის ქალიშვილების მეტ
მულის შინამოსამსახურედ მიცემა;
4. გლეხის ოჯახის მიერ მეტი
მულის მუშებისათვის სადილ-ვაზში
გამზადება;
5. გლეხის მიერ თავის კა
მიმადოში მემამულის ცხენები
შენახვა;
6. მემამულის სახლის ან სხ
ნაგებობის მშენებლობაზე მუშაობა;
7. მემამულისათვის გლეხის
ოჯახის მამაკაცი-წევრის შინამოსა
სახურედ მიცემა;

8. მემამულისათვის სხვადასხ
ძლვენის მირთმევა;
9. ომისა და მჭადის დაშადევ
დროებით ვალდებულ გლეხე
მემამულები მცირე რაოდენობ
მიწას აძლევდნენ დასამუშავებლა
ამიტომ იყო, რომ გლეხე
იძულებული იყვნენ, მემამულისაგ
მიწა დამატებით იჯარით აეღო
თბილის გუბერნიაში 1884-188
წლებში დროებით ვალდებულ გლ
ხობის 42% იჯარით ამუშავებდ
მემამულის მიწას. ქუთასის გუბერნ
ის შორაპნის მაზრაში დროებით
ვალდებული გლეხების 64% ამუ
ავებდა იჯარით აღგბულ მიწას. ასე
ვითარება დამახასიათებლი იგ
1864-1865 წლებისათვის. იჯარი
აღგბული მიწა გლეხს თავისი ხა
კამეჩით უნდა დაემუშავებინა, მე
მულე სათესლესაც კი არ აძლევდ
თბილის გუბერნიაში დროებით
ვალდებული გლეხის მიერ იჯარი
აღგბულ მიწაზე მოწევული მოსავლ
1/2 მემამულეს მიპქონდა, ზოგიერ
სოფელში ეს ციფრი 1/6-ს ან 1/10
უდრიდა. ქუთასის გუბერნიაში მე

გულეს გლეხის მიერ იჯარი
აღვტულ მიწაზე მოწეული მოსავლა
45-50% მიპქონდა. დროებით ვაღლა
ბულ გლეხთა მძმე მდგომარეობა
მრავალი დოკუმენტი ადასტურებს
1874 წლის 26 მაისს გორის მაზრა
10 სოფლის დროებით ვაღლაბულ
გლეხების 319 კომლმა თბილის
გენერალ-გუბერნატორთან იჩივლა
რომ თავადი ციციშვილი მა
უჩემულოდ უზრდიდა გადასხადები
ერთი ცხვრის საბალახო - 3 კაბინი
თითოეული ძროხის, ხარის, კამეჩი
ცხენის საბალახო - 30 კაბინი; ერ
ურემ შეშაში -25-50 კაბინი; ერ
ურემ წნევლში - 50 კაბინი; მუხ
100 სარში - 1 მანეთი; 100 ცა
ფვარში - 40 კაბინი; სახნის
დასმზადებელი მასალისათვის -
მანეთი. გარდა ამისა, შეძლებულ
გლეხი მას ყოველწლიურად უხდის
20 მანეთს, საშუალო შეძლებისა
15 მანეთს, ღარიბი გლეხი -
მანეთს, ღარიბობაზე - ? მანეთს

ასეთი, ღავის-ღატაკი – 2 მაცე
 1887 წელს 12 სოფელი ტყე
 სარგებლობისათვის მემაულეს უ
 დიდა: ახალსოფელი – 300 მანეთ
 არაშენდა – 35 მანეთს, ბერძნაული
 166 მანეთს, ბერშუეთი – 30 მანეთ
 პატარა გარეჯევი – 80 მანეთს, ზე
 ნიქონი – 30 მანეთს, გუბლული

300 მანეთს, კვახნარი – 300 მანეთს,
ნადარბაზევი – 400 მანეთს, ფხვენისი
– 45 მანეთს, შინდისი – 260 მანეთს,
კროაწმინდა – 100 მანეთს.

დღოებით ვალდებულ გლეხთა
მიერ მიწის გამოსყიდვა. 1881 წლის
28 ნოემბრის კანონმა რუსეთში
დროებით ვალდებული გლეხების
განთავისუფლება სავალდებულოდ
აქცია. რუსეთის მთავრობამ გლეხებს
სესხი მისცა, რათა მიწა დროულად
გამოესყიდათ. ამ თვალსაზრისით
მდგომარეობა მძიმე იყო საქარ-
ველოში. დროებითი ვალდებულების-
აგან გლეხთა განთავისუფლებას
შემდეგი მიზეზები აუკრხებდა: 1.
გლეხებს არ გააჩნდათ საჭირო
თანხა, ხოლო მიწის საბაზრო ფასი
ძალზე მაღალი იყო; 2. მემბრულებს
არ სურდათ დროებით ვალდებული
გლეხებისათვის მიწის მიცემა საფა-
სურის გადახდის შემთხვევაშიც კი.
მათ ერჩივნათ მიწა შეენარჩუნებინათ
და გლეხები დროებით ვალდებულად
დარჩენილიყვნენ.

თბილისის გუბერნიის გორის
მაზრაში დროებით ვალდებულ გლეხს
5 დექემბრინა მიწა რომ გამოესყიდა,
750 მანეთი უნდა გადაეხადა, სახ-
ელმწიფო კი გლეხს სესხს აძლევდა
არაუმტეს 350 მანეთისა, დანარჩენი
თანხა, 400 მანეთი, გლეხს პირადად
უნდა ეშვივა. თელავისა და სიღნაღის
მაზრებში დროებით ვალდებული
გლეხის გამოსასყიდი მიწა საშუ-
ალოდ 450 მანეთი და მეტი ღირდა.
450 მანეთის ღირებულების შემთ-
ხვევაში გლეხს პირადად არა-ნაკლებ
100 მანეთისა უნდა გადაეხადა,
დანარჩენს მას სესხად აძლევდა სახ-
ელმწიფო. დროებით ვალდებული
გლეხების აბსოლუტური უმრავლეს-
ობისათვის 100-400 მანეთი ძალზე
დიდ თანხას წარმოადგენდა.

მიწა განსაკუთრებით ძვირი იყო
ქუთაისის გუბერნიაში. 1889 წელს 1
დესეტინა მიწა 294 მანეთი ღირდა.
დროებითი ვალდებული გლეხი თუ
მიწას გამოსციდდა, მას მოელი
თანხის 75% პირადად უნდა გადაეხ-
ადა. 1899 წელს ქუთაისის გუბ-
ერნიაში 1 დესეტინა მიწის ფასმა
352 მანეთს მიაღწია, დროებით ვალდ-
ებული გლეხის მიერ მიწის გამოსც-
იდვისათვის პირადად გადასახდელი
თანხის ოდნობა 89% ახდა.

ყოველივე ზემოთ თქმულმა
განაპირობა ის, რომ 1865-1904
წლებში ქუთაისის გუბერნიაში თავი
დროებით გალდებულ გლეხთა
მხოლოდ 58%-მა გამოისყიდა. 1899
წელს დროებით ვალდებულებიდანმხ-
ოლოდ 547 კომლი განთვაისუფლდა,
მათ საკუთრებაში 4877 ქცევა მიწა
გადავიდა, რომელშიც გლეხობაში
124.333 მანეთი გადაიხადა. ქუთაისის
გუბერნიაში 1865 წლის 13
ოქტომბრიდან 1900 წლის 1 იან-
ვრამდე რუსეთის მთავრობისაგან
დაუხმარებლად 32.641 კომლმა
367.513 ქცევა მიწა გამოისყიდა,
რისთვისაც მეტამულებს 6.956.660
მანეთი გადაუხადეს. მიუხედავად
ამისა, 1900 წლის 1 იანვრისათვის
ქუთაისის გუბერნიაში 22.815
დროებით ვალდებული გლეხის
ომლი ირავხებოთ.

1899 წლის რუსეთის მთავრობამ
ყურადღება მიაქცია იმას, რომ
საქართველოდან გლოხებისათვის სეს-
ხად მიცემული თანხა სახელმწიფო
საზინას დროზე არ უძრუნდებოდა.

სოციალური წოდებები ბატონიშვილის გაუკავშირის შემდეგ

სესხის დაფარვის პროცესის
დაჩარების მიზნთ 1899 წლის 17
ივნისს გამოიცა სპეციალური
ინსტრუქცია, რომელიც შესასრულებ-
ლად კავკასიის მეფისნაცვალს
გაუგზავნეს, ხოლო მეფისნაცვალმა —
გნერალ-გუბერნატორებს. ინსტრუ-
ქციაში ნათქვამი იყო: თუ დროებით
ვალდებული გლეხი მოითხოვდა
სესხის გადანაწილებას ან შემც-
ირებას, საკითხი მოელი სერიოზ-
ულიბით უნდა შესწავლილიყო, რაც,
პირველ რიგში, გლეხის ქონებისა და
შემოსავლის დადგენას ითვალისწ-
ინებდა. საკითხის დადებითად გადა-
წყვეტის შემთხვევაში, დასკრნა გნერ-
ალ-გუბერნატორს ეგზავნებოდა,
რომელიც შეაძლეომლობას აღმრავდა
ფინანსთა მინისტრის წინაშე.
ინსტრუქციაში აღნიშნული იყო, რომ
სესხი შეიძლებოდა გადანაწილებუ-
ლიყო როგორც 28, ისე 41 და 56
წლიზე. პირველ შემთხვევაში გლეხს
წლიურად უნდა გადახსადა სესხის
6%, მეორე შემთხვევაში — 4%,
მესამე შემთხვევაში — 4,5%. მოცხე-
დავდა ამისა, თბილისის გუბერნატი
1904 წლისათვის 2702 მემაზულეს
17.467 დროებით ვალდებული გლეხი
ჰყავდა. აღსანიშნავია, რომ ქუთაისის
გუბერნატი გლეხობა თითქმის არ
სარგებლობდა სახელმწიფო სესხით.

თბილისის გუბერნაციი გლეხობა სე-
სხს იღებდა და ამის გამო დაგ-
ლანებაც დიდი იყო. 1899 წლის 1
აივნისათვის თბილისის გუბერნიის
გლეხთა დავალიანება 241.567 მან-
ეთს შეადგენდა.

**3. დრობითი გალდებულების
ლიკვიდაცია.** დრობითი გალდებულ
გლეხთა მიერ მიწის გმოსყიდვის
პროცესის შეფერხებამ და გლეხობის
საბაკო დავალიანების ზრდაშ
საგონებელში ჩააგდო კავკასიის
კოლონიური ადმინისტრაცია. 1902
წლის ქავკასიის მთავარმართებელი
გრიგორი გოლიციი (1896-1905)
იმპერატორ ნიკოლაი II-თვის გაზა-
ვნილ მოხსენებაში წერდა: „საკალე-
ბულო ურთიერთობან გლეხებსა და
მიწათმებელებს შორის წარმოად-
გენს უარყოფთ მოვლენას და მას
ბოლო უნდა მოეღოს, როგორც
ბატონიშვილის გადმონაშთი“. მთავარმ-
ართებელი მიიჩნევდა, რომ თუ მემა-
მულები დროებით გალდებულ
გლე-
ხებს გაათავისუფლებდნენ, მათ სერი-
ოზული ფულადი კომპენსაცია უნდა
მიეღოთ. თბილისის გუბერნიის თვე-
ადაზნაურობამ, შეიტყო თუ არა
მთავარმართებლის აზრი, მას სთხოვა,
დროებით ვალდებული გლეხისათვის
საკუთრებაში მისაცემი მიწა არა
ძელი ფასით, არამედ გლეხსა და

შემატულებს შორის სელუპერ-ულების დადგბის ღროვასათვის არსებული ნიხრით განესაზღვრა. უფრო შორი წავიდა ქუთაისას გუბერნიის თავად აზნაურობა. მათი აზრით, მიწის ფასის დადგენისას გათვალისწინებული უნდა ყოფილიყო არა მიწის ვარგისანობა, არამედ ის, რომ თავად აზნაურობას მიწა ძალზე ცოტკექონდა. აღსანიშნავია, რომ 1904 წლის მონაცემების მიხედვით, ღროვა გით ვალდებულ გლეხებს 1864-1865 წლებიდან მემატულისათვის გადასახადების სახით იმაზე გაცილებით მეტი თანხა ჰქონდა გადახდილოვნიდება გამოსასყიდი მიწა ღირდა. აფაქტს კავკასიის სამეფოსნაცვლო ოფიციალური მოხელეებიც კი აღიარებდნენ. 1904 წელს კავკასიის მთავარმართებლობის საბჭო აღნიშნავდა, ღრიუებით ვალდებულ გლეხებზე მიწა პრაქტიკულად უკვე აქვთ გამოსყიდული. კავკასიის მეფისნაცვლი გალი იღარისონ ვორონცოვ-დაშკოვი (1905-1915) აღნიშნავდა, რომ 1905 წელს რესეფტში დაწყებული რევოლუციის ერთ-ერთი მაზრზე დროით ვალდებულ გლეხთა უმბისეს მდგომარეობაც იყო.

თორებაში გადაცემას. ერთ-ერთი მიწი ეზი მიწის მაღალი ფასი იყო. 1889 წელს ქუთაისის გუბერნაციის დესეტინა მიწა 297 მანეთი დაიღია თბილისის გუბერნაციაში - 81 მანეთი. 1899 წელს, შესაბამისად, - 352 მანეთი. 1909 წელს - 429 მანეთი, 1912 წელს - 429 მანეთი.

1912 წელს კავკასიის მეფისნაცვლა ვალმა ოლარიონ კორონულო-დაშვილი რუსეთის იმპერიის მთავრობის ამირეკავკასიაში გლეხთა დროებით ვალდებულების ლიკვიდაციის პროცესში ქტი წარუდგინა. პროცესში კანონის სახე 1912 წლის 20 დეკემბერი მიიღო. ამ კანონზე დაყრდნობა კავკასიის მეფისნაცვლის კანცელა იამ 1913 წლის 22 მარტს გამოსცა ინსტრუქცია, რომლის ძალითაც დროებითი ვალდებულებიდნ მეტად მულებს ჰყოლა გლეხთა ერთდროულად უნდა გაეთავისუფლებინა. დროებით ვალდებული გლეხის მიერ მიწა გამოსყიდვა 1913 წლის 1 იანვრიდან უნდა დაწყებულიყო. ქართველი თავადაზნაურობის მოთხოვნის მიუხედავად, მიწის ღირებულება XI საუკუნის 60-იანი წლების ფასი განისაზღვრა.

1913 წლის 7 ივნისს დამტკიცი

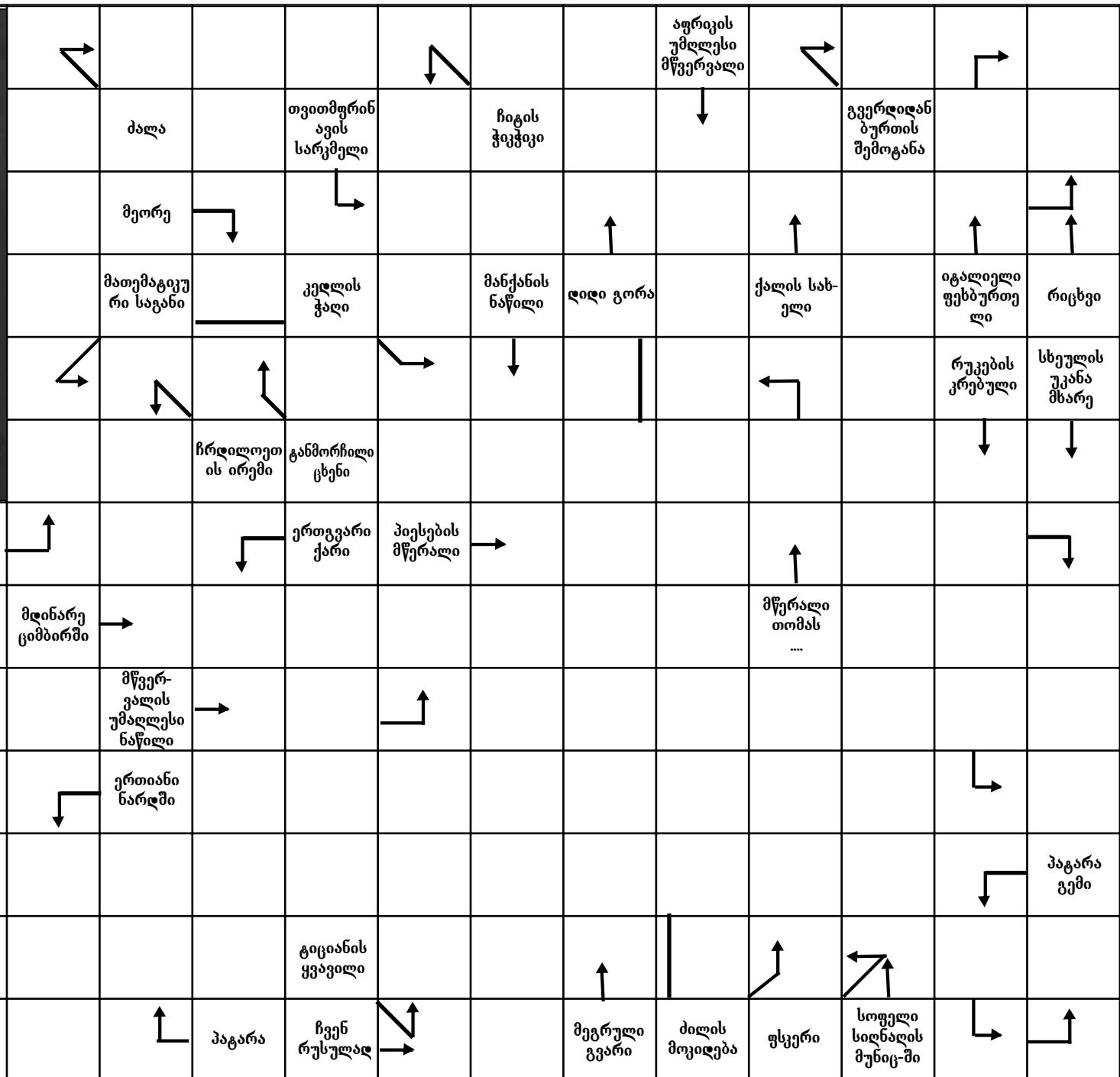
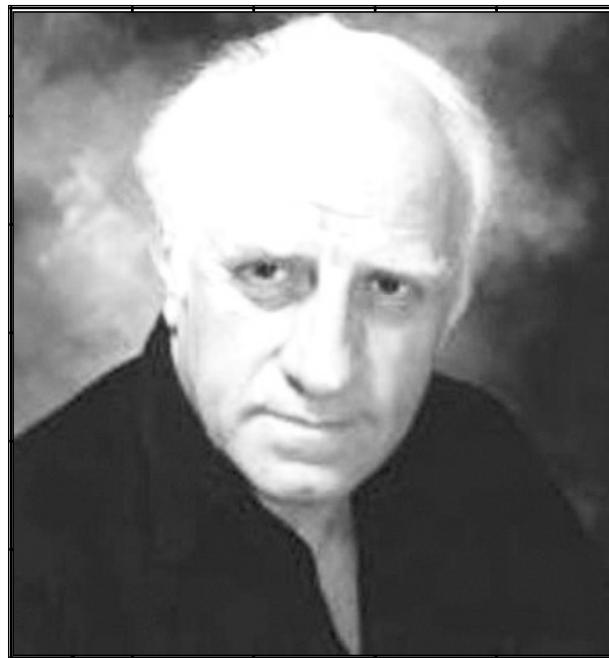
ბულ გლეხთა გათავისუფლებას ეხე-
ბოდა. 1913 წლის 1 იანვრიდან 1917
წლის 1 აპრილმდე, 1912 წლის 20
დეკემბრისა და 1913 წლის 7 ივნი-
სის კანონების საფუძველზე, კავკასი-
ის ხუთ გუბერნიაში დროებით
ვალდებულ გლეხებსა და მემბრულებს
შორის 6.184 ხელშეკრულება დაიდო.
მიწის საკუთრებაში მიღების სანა-
ცვლოდ ქუთაისის გუბერნიაში დრო-
ებით ვალდებულმა გლეხებმა
2.435.000 მანეთი გადაიხადეს,
თბილისის გუბერნიაში – 3.459.000
მანეთი.

პირველი მსოფლიო ომის დაწყე-
ბამ(1914 წ.) და 1917 წლის
თებერვალ-მარტის რევოლუციამ
დროებით ვალდებული გლეხების
მიერ მიწის გამოსყიდვა შეაფრხა.
1917 წლის 7 ივნისს ამიერკავკასი-
ის განსაკუთრებულმა კომიტეტმა
(ოზაკომმა) საციალური დადგენილ-
ებით დროებითი ვალდებულება
გააუქმა, ხოლო გლეხები სახ-
ულმწიფო ხაზინისაგან აღიბული

ვახტანგ გურული

(გამოცემის ინდიკატორები)

სკანვორდი

№ 37-ში გამოქვეყნებული სკანდოლის პასუხი

სურათზე — ვარდალა სიმონიშვილი; მხარე — რეგიონი, მწვანე ღვინო — მანავი; ღიახ — კი; თევზის სახეობა — კეფალი; წეროვანი გარსი — ლორწო; გულშიც რომ გიმრება — ჭია; სამი რუსულად — ტრი; ესმერალდაზე შეყვარებული — კვაზიმიდოვ; თბილისის ზღვის მეკვავი — იორი; მუხას რომ ენვევა — მუქლი; ზარბაზის გასროლა — ზალპი; ბოსტნეული მცენარე — კიტრი; ბრაზილიული ფეხბურთელი — ფუნიორი; შეაბალი ცხენის გასაჭერებლად — აჩუ; წერილი ხმა — კრინი; ჩიტგის ურიამული — რია; საქართველოს უმეტეს კუთხე — ლაზეთი; ამოსაცნობი მასალა — ტესტი; ფრანგი მწერალი — მერიქი; მე-3 პირის ნაცვლასახელი — იგი; მამკაცის სახლი — არლი; ლიტერატურული ქანრი — ზღაპარი; მამაკაცის სახელი — რომის; სიგრძის ერთული — იარჩი; კედლის ჭაღი — ბრა; იოლა — ადვილი; ქსოვილის სახეობა — ტვიდი; გნოთიად — ალიონი; აცვენილი, აგარძნილი — ავარა; უმაღლესი მწერვალი — ევერესტი; მდინარე თბილისში — ვერა; იმერული გამოთქმა — იმე; დოკუმენტის პიროვნეული — ღურანი; ძარღაცის თვალი — დაუწილე; ქარაჭი რაჯაში — ღნი.

„ვიროსმანი“ სოციაში

ოზურგეთის თეატრის დასი 22-25 ოქტომბერს იმყოფებოდა ბულგართის დედაქალაქ სოფიაში, სადაც მონაწილეობა მიიღო საერთაშორისო თეატრალურ ფესტივალში, რომლის ფარგლებში წარმოდგენილი იყო სპექტაკლი „ვიროსმანი“. საქართველოს გარდა, ფესტივალში მონაწილეობდნენ დასები: იტალიიდან, ესპანეთიდან, რუსეთიდან და ბულგარეთიდან. სხვადასხვა ქვეყნიდან იყო მოწვეული საექსპერტო კომისია. ფესტივალი არ ითვალისწინებდა კონკურსს. სოფიას საერთაშორისო

თეატრალური ფესტივალის საექსპერტო კომისიის სხდომაზე დიდი ურთადება დაუთმო „ვიროსმანის“ შეფასებას.

ელენე მაცხონაშვილი, რეჟისორი: „ფესტივალის საზეიმო დახურვის შემდეგ შედგა საფესტივალო წარმოდგენების განხილვა და ექსპერტებმა განსაკუთრებით დიდი დორ და ფურადება დაუთმეს „ვიროსმანს“. აღნიშნავ ვახო ქორიძის მიერ დამზადებული უნიკალური თოჯინიბი, მსახიობების თამაშის განსხვავებული მანერა, თოჯინის ტარების მაღალი ოსტა-

ტობა, სპექტაკლის უწეველო ფორმა და ამბის თხრობის საინტერესო ხერხი. ოზურგეთის თეატრის დასმა ბევრი კომპლიმენტი, განსაკუთრებული პატივისცემა და სითბო დამსახურა, როგორც სპეციალსტებისგან, ასევე ფესტივალის ორგანიზატორებისგან და, რაცმთავარია, მაყურებლისგან, უხვად მიიღო ტაში და ოვაციები.

სპექტაკლს ესწრებოდა ბულგარეთში საქართველოს საელჩოს წარმომადგენლები, რომლებმაც განსაკუთრებით აღნიშნები თავათონთი აღფრთვონება. საელჩომ თავის გებგვერდზე განათავსა ინფორმაცია ოზურგეთის თეატრის „ვიროსმანის“ შესახებ.

ზანა ჯინჭარაძე, თეატრის დირექტორი: „ - სოფიაში ჩვენს შემოქმედებით ჯგუფს ვერ გაყევევით თეატრის დირექტორი, - ბატონი ვასო ჩიგოგიძე და მე. ინტერნეტით ვადევნებით თვალყურს მათ მუშაობას ფესტივალზე და ამაყი ვარ მიღწეულით. მაღლობა ქლბატონ ელენეს, ჩვენს მსახიობებს ოზურგეთის თეატრისა და საქართველოს ასე წარმოჩენისათვის. ბულგარეთის ფესტივალი მომავალშიც სიამოვნებით ლოდება ჩვენს ვიზიტს.“

გორგი ლოლიძე, მსახიობი: „ - მოხარული ვართ, რომ მაყურებელმა

სპექტაკლი კარგად მიიღო, ჩანდა მთი თანაგრძნობა, ემოცია. გვითხრეს, რომ მაყურებელი ზოგადად, იქნებოდა გულგრილი. ამ ფონზე მათი დამოკიდებულება „ვიროსმანის“ ჩვენთვის საამაყო და ამაღლელებული იყო. ფესტივალზე კონკურსია არ იყო, მაგრამ უფროის შეკრებაზე ჩვენი „ვიროსმანი“ განსაკუთრებით აღინიშნა.“

ოზურგეთში თეატრში მოწვეული რეჟისორი ელენე მაცხონაშვილი „ვიროსმანის“ სიუჟეტის აგტორიც თავად გახლავთ. სპექტაკლი ასახავს ფიროსმანის

ცხოვრებასა და შემოქმედებას, პერსონაჟებს წარმოადგენს ოთხი მსახიობი, რომლებიც დამატებით დაეუფლენ თოჯინის ტარების ტექნიკას. სპექტაკლის სცენოგრაფია - გურა მაცხონაშვილი, მუსიკა - დები იშხნელები, ჰამასტესუკი, თოფინბების მხატვარი ვახო ქორიძე, რეჟისორის ასისტენტი გორგი ლოლიძე, მონაწილეობები: მსახიობები - გიორგი ლოლიძე, გიორგი ჩავლეშვილი, თეა კეჭამაძე, მამუკა ბაბილონძე.

ლია გილაძე, თეატრის პრესსამსახური

„რვას+1“ ბავშვთა და მოზარდთა თეატრალური ფესტივალის გამარჯვებულია

27 ოქტომბერს ახალგაზრდა პედაგოგთა კავშირთან არსებული ლიდერთა სკოლის ინტერაქტიური თეატრის ჯგუფმა, სპექტაკლით: „რვას+1“, მონაწილეობა მიიღო ქალაქ თბილისში გამარჯველ მანახელის სახელობის ბავშვთა და მოზარდთა თეატრალურ ფესტივალში. წარდგნილი სპექტაკლის მირითად თემა მასწავლებლისა და მოსწავლის ურთიერთობა, რომელიც აგებულია მოზარდების მიერ მოძიებულ, გურიის რეგიონის სხვადასხვა საჯარო სკოლებში, არსე-

ბულ რეალურ ფესტივზე.

სპექტაკლი მაყურებელმა გულთბილად მიიღო, უიურის წევრებმა, აღნიშნების ინტერაქტიური სპექტაკლის დანიშნულების უნიკალურობა და სპექტაკლში მონაწილე ყველა მოზარდი გამოცხადდა გამარჯვებულად ნომინაციაში, მთავრი და ეპიზოდური როლის საუკეთესო შესრულებისთვის.

ასევე, დიპლომით დაჯილდოვდა ინტერაქტიური თეატრი და სპექტაკლის რეჟისორი თათული მექანიკულ, გურიის რეგიონის სხვადასხვა საჯარო სკოლებში, არსე-

სვეტლანა გრიგორიევის იუბილარია ბარაქალა შენ ქალობას!

შემოდგომაა... ბარაქიანი და ხვავრიელი... ადამიანები მოსავალსაც ვიმკით და წლებსაც... დიახ, წლებსაც. გადავავლებთ თვალს წარსულს და გვიკვირს – ნუთუ ამდენი წელი გავიდა? გავიდა, მაგრამ შეურცევენლად და სასახელოდ.

ჩვენო სვეტა, ჩვენო საუკეთესო მეგობარო, შენ ხარ ერთ-ერთი იმ ქალბატონთაგანი, ვისაც შეგიძლია ამაყად მოავლო თვალი უკან ჩავლილ წლებს და ღირსეულად გაუსწორო მზერა მომავალს. შენ მთელ ცხოვრებას უფლის, სამშობლოსა და ოჯახის სიყვარულში ატარებ. ყოველთვის გიყვარდა შენი პროფესია, გერმანული ენა ქართულივით შეისისხორცე იგი. თაობებს წლების განმავლობაში გადასცემდი ცოდნასა და სიყვარულს, ამიტომაც თითოეულის გულში დღემდე რჩები უნიჭირეს, თბილ, ტყბილ, გულისხმიერ სვეტა მასწავლებლად. შენ შეგეძლო გქონდა ბრწყინვალე კარიერა, ბედნიერი ცხოვრება დედაქალაქში, მაგრამ გულმა გამოგიწია ჩვენებ - სიცოცხლის სამოსახლო გურიაში.

„ბარაქალა შენს ქალობას!“

ძვირფასო სვეტა, გილოცავთ საიუბილეო დაბადების თარიღს. .. წლებზე გამარჯვებულო და ყოფილიყვავი ყოველთვის სათხო და ლამაზი, თოვლის ფიფქივით ნაზი, მზრუნველი და მოსიყვარულებალიან გვიყვარხარ და გვეამყები.

შენი შახლობასი მეგობარი და გვეამყები.

7 დღის აიიდის პროგრამი

4 ნოემბერი ორშაბათი	მ%3, +7+17	5 ნოემბერი სამშაბათი	მ%3, ლრუბელი +7+18	6 ნოემბერი ოთხშაბათი	მ%3, +9+19	7 ნოემბერი ხუთშაბათი	მ%3, +9+21	8 ნოემბერი პარასკევი	მ%3, +8+20	9 ნოემბერი შაბათი	მ%3, +9+20	10 ნოემბერი კვირა
------------------------	---------------	-------------------------	--------------------------	-------------------------	---------------	-------------------------	---------------	-------------------------	---------------	----------------------	---------------	----------------------